

Titel: Udrag fra Afsluttende uvidenskabelig Efterskrift

Citation: "Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K7", i *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K7*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Johnny Kondrup; Jette Knudsen; Alastair McKinnon, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2002 . Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-ae-kom-shoot-ae-53.pdf> (tilgået 05. august 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K7

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.
[Læs CC0-erklæringen](#)

◀ **at Systemet endnu ikke er færdigt** : Efter Hegels (39,29) død opstod forskellige forsøg på at fuldende det hegelske system ved at nuancere de enkelte dele el. ved ligefrem at supplere det fx med en psykologi, en etik (309,20) og en mere ortodoks teologi. Til de filosoffer, der på denne måde gik videre (56,21) end Hegel, hørte J.L. Heiberg (159,4), der i »Det logiske System. Første Afhandling, indeholdende Paragraferne 1-23« i *Perseus, Journal for den speculative Idee*, udg. af J.L. Heiberg, bd. 1-2, Kbh. 1837-38, ktl. 569; bd. 2, 1838, skriver: »Uagtet nu Ingen er villigere end jeg til at erkjende den hegelske Logiks evige Gyldighed i Principerne og i Methoden, saa forstaaer det sig dog af sig selv - ja det er næsten en Trivialitet at sige det - at den, ligesom ethvert menneskeligt Værk, har sine Ufuldkommenheder i Detaillen, saa at den paa et og andet Punkt kan behøve dels nærmere Udviklinger, dels anderledes modificerede Bestemmelser, uagtet Grundtankerne deri, som det Guddommelige og Evige, ere urokkelige og maae vedligeholdes i enhver ny Fremstilling af Videnskaben«, s. 5. Skønt Heiberg understreger, at dialektikken i systemets første triade (hos Hegel: 'Sein', 'Nichts' og 'Werden') gentager sig i systemets øvrige triader, så ændrer han dog de tre første kategorier til: 'Væren og Intet', 'Vorden' og 'Tilværen'. Argumenterne for denne forandring vil Heiberg levere ved at »vise os det Hele i uafbrudt Forbindelse, saa at intet Spring vil finde Sted«, s. 7. SK udfolder selv senere i AE, hvordan systemet principielt aldrig kan blive færdigt, jf. AE, SKS 7, 106-120.

I trykt udgave: Bind 7 side 22 linje 29